

Lyonnetstraat 3 **Sophia Clara Muijsson-Gazan**

Adres : Lyonnetstraat 3
Naam : Sophia Clara Muijsson-Gazan
Geboorte : 13 juli 1905 in Rotterdam
Arrestatie : 6 maart 1942 in vleesconservenfabriek Vianda in Leiden
Deportatie : eerst op 6 maart 1942 naar de strafgevangenis in Scheveningen, vervolgens op 6 juli 1942 via Rothenburg naar het vrouwenkamp Ravensbrück getransporteerd, begin oktober 1942 naar Auschwitz gedeporteerd.
Vermoord : 31 oktober 1942
Leeftijd : 37 jaar

Website op <https://www.joodsmonument.nl/nl/page/130897/sophia-clara-muijsson-gazan>

Bijzonderheden : Sophia Clara Gazan was een dochter van Wolf Jacob Gazan en Clara Levi. Ze huwde in 1928 in Rotterdam.

Sophia Clara Muijsson-Gazan is in 1940 met haar man naar Limburg verhuisd. Daar hebben zij zich actief ingezet voor de promotie van het schaakspel. In Maastricht richtten zij dadelijk de schaakclub 'De Pion' op. Het is aan Sophia te danken dat het kampioenschap van Maastricht werd ingesteld. Zij toonde zich ook de sterkste speler. Sophia Clara één van de weinige vrouwen van de Schakersbond. In maart 1943 is Sophia Clara Muijsson-Gazan door de Duitse bezetters opgepakt. Via Scheveningen, Rothenburg en Ravensbrück is zij naar Auschwitz gedeporteerd.

Boek : *L.G. Eggink en W.A.T. Schelfhout Partij verloren... Gedenkboek ter herinnering aan de schakers in Nederland, die tijdens de bezetting heengingen (Amsterdam 1947)*

Sophia Clara Muijsson-Gazan met haar man Johannes Christiaan Adriaan Muijsson aan het strand.

De zoon Frans Muijsson schrijft: Bij mijn geboorte in 1928 was ik in eerste instantie ingeschreven met de achternaam "Gazan" ,mijn ouders zijn pas 12 Dec. van hetzelfde jaar getrouwd en ik kreeg toen de naam "Muijsson". Mijn moeder,die hoedenmaakster was ,was in mijn herinnering een knappe en intelligente vrouw. Zij was als Joodse vrouw met een gereformeerde man getrouwd,hetgeen vooral bij haar Joodse broers niet in goede aarde viel. Dat was ook de reden dat wij als gezin wel contact hadden met haar ouders en met haar jongste zuster en man Tilly Frankenhuis-Gazan. Mijn vader en wij ook hadden wel veel contact met zijn ouders en zijn broers en zusters kwamen veel daar op bezoek en er werd daar dan veel gedebatteerd over politiek,levensvragen en er werd muziek gemaakt en geschaakt (waarover later meer). Mijn beide ouders kwamen uit een gezin met 10 kinderen!

Sophia Clara met haar baby Frans.

Na het huwelijk van mijn ouders woonden we op de Mathenesserdijk in Rotterdam tussen de Mathenesserbrug over de Schie en Spangen. Ik heb in die tijd een prima jeugd gehad en ik kan mij wel een aantal dingen herinneren. Wij woonden bovendien en er was een hoog talud naar beneden en op het benedendijks deel reed regelmatig een haringkarretje en mocht ik daar altijd een haring halen! Ik kan mij ook herinneren de slagerij vlak bij ons waar regelmatig een man grote ijsstaven kwam brengen, omdat er in die tijd nog geen koelcellen waren. Een andere

herinnering was de bezoeken aan de waterstoker ,voorloper van de latere drogist, die had een winkel met betonnen vloer,met in de hoek een hele grote waterketel waar je heet water kon krijgen, Waar ook bosjes aanmaakhout voor de kachel en zakjes antraciet kolen verkrijgbaar waren. Verder stond de toonbank vol met snoep die je nu nog nauwelijks ziet. Ook ging ik nogal eens naar het *Kasteel” in Spangen,dat was het voetbalstadion van Sparta. Langs de Schie, dicht bij de Mathenesserbrug was een braakliggend stuk land waar je volop kon spelen en met een aantal vrienden “vuurtje stoken” .Tot zover een indruk van mijn jeugd.

Sophia Clara met haar man en hun baby Frans..

Mijn vader was tandtechnicus en werkte voor twee broers,beiden tandarts in Rotterdam en ik ging nogal eens met hem mee. Zelf ben ik later ook tandtechnicus geworden,maar wel met een heel andere carrière. Ik had net mijn lagere school af toen er in Nederland gemobiliseerd werd. Mijn vader

moest in dienst bij de geneeskunde troepen en hij werd overgeplaatst naar Hilversum in augustus 1939. Dit was voor mijn moeder aanleiding om te verhuizen naar Hilversum, waar we inwonend waren.

Na de capitulatie in Mei 1940 heeft mijn moeder haar man teruggevonden in Amsterdam en hij kon gelijk mee naar huis. Hij heeft toen nog een klein half jaar in Hilversum bij een tandarts gewerkt en kon toen ander werk vinden in Maastricht. Zo zijn we daar dus terecht gekomen en dus al in 1940. Eerst hebben we nog korte tijd in de Lage Barakken gewoond en vervolgens in de Lyonnetstraat 3, ook daar was het inwoning. De naam van de hoofdbewoner was de Fam. van Glabbeeck.

Mijn vader had werk bij een vriend die in een laboratorium werkte in de Alexander Battalaan, veel later is die vriend zelfstandig gaan werken in Hoensbroek en daar is mijn vader ook naar toe gegaan. Ik ben zelf ook daar begonnen om het vak te leren en heb ook op beide locaties gewerkt en later ook nog in België.

Mijn ouders hebben zich beiden intensief beziggehouden met schaken en vooral mijn moeder heeft zich ingezet om het schaakkampioenschap van Maastricht te organiseren en de Schaakvereniging "de Pion" opgericht. Later is die overgenomen door de Maastrichtse schaakvereniging. Zelf heb ik de eerste klas van de HBS-a gevolgd. Behalve dan de problemen met de Duitse bezetting, waar wij ook af en toe mee te maken hadden was er eigenlijk niet zoveel aan de hand tot het jaar 1942, in dat jaar begon de serieuze Jodenvervolging.

Mijn moeder werd na een reis naar Leiden daar samen met haar zwager gearresteerd en naar de strafgevangenis in Scheveningen overgebracht. Dat was natuurlijk een verschrikkelijk bericht en wij mochten haar ook niet bezoeken, alleen een zus van mijn vader. Wij hebben in de periode dat ze er zat in april twee brieven van haar gehad, die nog in mijn bezit zijn. Haar arrestatie kon niet direct zijn op grond van het Jood zijn omdat toen op 6 Maart 1942 nog geen Jodenster gedragen werd, die werd pas officieel ingevoerd op 9 Mei van dat jaar. Zoals ik later heb uitgezocht, is zij op 6 Juli via Rothenburg naar Ravensbrück (vrouwenkamp) en begin oktober naar Auschwitz overgebracht.

Mijn vader werd op 13 nov 1942 ontboden bij de SD in den Haag en dat was precies op mijn veertiende verjaardag. Ik ben niet bij het gesprek geweest dat mijn vader daar boven in het gebouw heeft gevoerd, maar na de mededeling dat zijn vrouw was overleden aan nierversgiftiging op 31 oktober en de vraag of die jongeman bij de tramhalte zijn zoon was ,was de maat wel vol. We waren op weg naar een broer van mijn vader in Voorburg. Mijn vader heeft mij bevestigd,dat zij inderdaad samen met haar zwager naar Leiden was gegaan en naar de vlees- en conservenfabriek van Verhoef en dat er ook iemand bij betrokken was in Goes.

In de jaren daarna ben ik in huis geweest bij vrienden van mijn ouders in Rotterdam en heb ik daar mijn HBS ook verder vervolgd. In de loop van 1944 is mijn vader weer getrouwd. Er zijn uit dit huwelijk nog vier kinderen geboren. Hoe die periode met betrekking tot mijzelf is verlopen zou ik misschien nog veel over kunnen schrijven,maar valt buiten het kader van dit verhaal . Mijn vader overleed op 3 September 1965 te Maastricht,

In juli 1944 ben ik met de trein naar Maastricht gereisd. Het was een hachelijk avontuur, omdat in Rotterdam mijn persoonsbewijs was gestolen en toen ik in de trein door de Nederlandse SD werd ondervraagd,heb ik met veel argumenteren kunnen voorkomen dat ik aangehouden zou worden met alle gevolgen van dien. Ik ben dus in Maastricht terecht gekomen en heb daardoor ook de “hongerwinter” in het westen niet meegemaakt. Na de bevrijding door het eerste Amerikaanse leger op 13 september in Wijck en op 14 september van Maastricht heb ik vooral s`nachts voor de Amerikanen gewerkt op het station van Maastricht, teneinde daar de mensen die er s`nachts per trein aankwamen en allemaal slachtoffer van de concentratiekampen waren te voorzien van broodjes en soep. Het was één van die nachten dat ik mijn tante ontmoette die in Theresienstadt had gezeten. Zij was Elisabeth Clara Messcher-Gazan, de vrouw van de zwager, Levi Esscher die tegelijkertijd met mijn moeder in Leiden is gearresteerd en vervolgens op 6 juli 1942 in Mauthausen is vermoord. Zij, haar dochter Mirjam(die de hele oorlog ondergedoken is geweest) en ik zijn de enige overlevenden van de hele familie. Bovenvermeld verhaal nooit uit mijn gedachten is geweest.